

TULL-KUSTs

framtidсутredning

2011

Framtidsutredningen

BAKGRUND

Vid TULL-KUSTs förbundsråd i december 2009 beslutades att ge förbundsstyrelsen i uppdrag att tillsätta en framtidsgrupp.

Förbundsstyrelsen beslutade vid möte 8 september 2010 att tillsätta framtidsgruppen med följande deltagare: *Björn Hartvigsson, förbundsstyrelsen, ordf., Jan Martinsson, Malmöavdelningen, Mats Hansson, Avdelning Väst, Patrik Helgesson, Norrlandsavdelningen, Gerhard Otterstadh, Stockholmsavdelningen, Johan Lindgren, kansliet.*

Följande direktiv fastställdes vid möte i januari 2011:

Gruppen ska fram till kongressen 2011 se över verksamhet och organisation kopplat till medlemsantal och intäkter.

Gruppen har koncentrerat sitt arbete med utgångspunkt från framtidsutredningen (FRUT) som bedrevs 1996/97 vilken ledde fram till den förändring av förbundets organisation som genomfördes fullt ut i och med kongressen 1999. I enlighet med direktiven beslutades att göra en avstämning av:

- Medlemsutvecklingen mellan 1997 – 2011
- Förbundets ekonomiska ställning
- Verksamhet – organisation
- Avdelningsstruktur
- Påverkansfaktorer –

Medlemsutvecklingen

Bakgrunden till framtidsutredningen som tillsattes efter kongressen 1995 var utvecklingen inom Tullverket efter det svenska medlemskapet i EU som innebar att ca 750 tulltjänstemän sades upp. Följden blev att förbundets medlemsantal minskade vilket också medförde att förbundets inkomster kraftigt minskade.

Förbundet beräknades bestå av ca 3000 medlemmar i slutet av 1996. Budgetunderskottet beräknades till ca 900 000 kr vid 1995 års kongress. Under 1996 visade det sig att budgetunderskottet blev mindre än beräknat beroende på besparingsåtgärder.

Under några år låg förbundet med ett medlemsantal om ca strax under 3000 medlemmar. Gradvis i takt med omorganisationer inom Tullverket minskade antalet ytterligare och efter den större omorganisationen som gick under benämningen ”Framtidens tullverk” hade förbundet 2005 ett medlemsantal om ca 2300 medlemmar. Inom Kustbevakningen skedde under motsvarande period inga nyrekryteringar.

De därpå följande åren skedde rekryteringar till både Tullverket och Kustbevakningen innebärande att nya medlemmar sökte inträde i förbundet vilket ledde till att minskningen av det totala antalet medlemmar inte blev så dramatisk som annars hade varit fallet mot bakgrunden av att åldersstrukturen inom såväl Tullverket som Kustbevakningen är sådan att pensionsavgångarna är många.

2008 genomfördes en intern utredning inom Tullverket (Kostymgruppen) som om den genomfördes skulle leda till uppsägning av uppemot 300 tjänster.

Utredningens förslag skrotades men Tullverket gick ut med ett pensionserbjudande till de som är födda 1947 eller tidigare. Konsekvensen för TULL-KUST blev ett medlemstapp under 2009 där ca 140 medlemmar övergick från aktiva till passiva medlemmar.

Vid utgången av 2010 hade förbundet 2118 aktiva medlemmar.

Sett i perspektivet 1997 fram till 2011 har förbundet således minskat med ca 1000 medlemmar.

Under 2010 genomförde Kustbevakningen en organisationsöversyn som kan leda till övertalighet.

Inom Tullverket inleddes 2010 rekryteringar till kärnverksamheten varför, om inget oförutsett inträffar, medlemsantalet de närmast följande åren torde kunna förbli på i stort sett den nivå som nu är.

Medlemsantal/antal avdelningar TULL-KUST 1998 - 2010

1998 26 avdelningar (17 tull-, 8 kust.) 3108 medlemmar	2001 23 avdelningar (15 tull-, 8 kust.) 2707 medlemmar	2002 20 avdelningar (13 tull-, 7 kust.) 2730 medlemmar	2005 19 avdelningar (12 tull-, 7 kust.) 2529 medlemmar	2010 14 avdelningar (9 tull-, 5 kust.) 2118 medlemmar
---	---	---	---	--

Framtidsgruppen 2011

Förbundets ekonomiska ställning

Förbundets ekonomiska ställning bygger till stora delar på medlemsavgifterna varför medlemsantalet är avgörande för den ekonomiska stabiliteten.

Övriga intäkter består av hyror för fastigheten samt kapitalavkastning.

I slutet av 80-talet var förbundets ekonomi stabil men försvagad efter ganska stora underskott åren 1985 och 1987 till följd av konflikter varför en hel del insatser lades ned på att försöka stärka förbundets ekonomi genom att bli se över placering av värdepapper. Under första halvan av 90-talet gick förbundet med överskott varför större avsättningar kunde göras tillsammans med andra förbund i t ex fonder förvaltade av Nordea, Folksam och via OFR. När förbundet medlemsmässigt stod inför stora negativa förändringar 1995 var ekonomin stabil och stark.

1998 hade förbundet 3100 medlemmar, värdepapper till ett marknadsvärde om 19,3 miljoner.

År 2000 hade förbundet understundom problem med likviditeten såtillvida att den lokala uppbörden, dvs att avdelningarna tog in medlemsavgiften och levererade till förbundet centralt kvartalsvis, resulterade i att förbundet vissa kvartal var tvunget till att avyttra kapital för att kunna finansiera den löpande verksamheten. Detta problem har undanröjts i och med införandet av central uppbörd 2008.

Efter 2001 har förbundet som regel redovisat negativa resultat i bokslutet. Marknadsvärdet på värdepapper var vid utgången av 2010 12,5 miljoner kronor.

Som en del i FRUT så gjordes en heltäckande genomlysning av förbundets verksamhet avseende organisation och kansli. När det gäller kansliet hade förbundet vid den tiden fyra anställda. Efter pensionsavgång 2002 har förbundet tre anställda och en omdisponering skedde på kansliet i anledning av detta.

Den förändringen påverkar naturligtvis budgeten varför hänsyn vid jämförelser över tid måste tas till att personalkostnaderna i förbundet efter 2002 därigenom reducerats.

Fastigheten Typhon 8 som förbundet förvärvade 1956 är inte värderad till ett marknadsvärde dock är fastigheten taxerad till ett värde om ca 16 miljoner kronor.

Fastigheten inbringar idag ca 1,5 miljoner kronor. Kostnader för löpande underhåll och reparationer belastar budgeten i olika utsträckning beroende på renovering och dess omfattning. 2010 genomfördes omfattande renovering av fasad samt interiör till en kostnad om ca 1,5 miljoner kronor. Fastighetens beskaffenhet får därför anses som mycket god.

Mot bakgrund av de på 90-talet ökade antalet långtidssjukskrivningar samtidigt som ersättningsnivåerna i den allmänna sjukförsäkringen sänktes tecknade förbundet 1997 en obligatorisk sjukförsäkring med Folksam. Försäkringen innebar att medlemmarna efter den 90:e sjukdagen fick kompensation för inkomstbortfallet.

I avtalsrörelsen 2010 nåddes en framgång i det att sjuklönen förlängdes innebärande att TULL-KUSTs sjukförsäkring blev överflödigt. Försäkringen sades upp från och med 1 januari 2011.

Försäkringen kostade förbundet ca 700 000 kr årligen.

Intäkter/eget kapital TULL-KUST 1998 - 2010

1998	2001	2002	2005	2010
7 287 000 kr	7 308 000 kr	7 460 038 kr	6 903 000 kr	7 990 000 kr
19 389 000 kr	16 900 000 kr	13 800 000 kr	15 847 000 kr	12 564 000 kr

Verksamhet - Organisation

FRUT 1996/97 fick i uppdrag att utifrån de stora nedskärningarna i tullverket genomlysna förbundets organisation i syftet att anpassa förbundets verksamhet och organisation efter de nya förutsättningarna med ett kraftigt reducerat medlemsantal och därmed väsentligt lägre medlemsintäkter till förbundet. Resultatet blev att den extra kongress som förbundsstyrelsen inkallade 1997 fick ta ställning till och besluta om helt ny organisation. FRUT hade att utreda möjligheterna att kvarstå som eget förbund, gå upp i ett annat förbund eller övergå till det som beskrivits som den norska modellen innebärande en förtroendemannaorganisation.

Då bakgrunden till FRUT hade ekonomiska förtecken vilket direktiven ger vid handen var dess förslag som sedermera beslutades av kongressen att banta organisationen. Det som ansågs avgörande i FRUT-gruppens förslag var att föreslå organisatoriska lösningar som var kostnadseffektiva utan att grundläggande demokratiska värden sattes ur spel. En annan faktor som ansågs avgörande var att förutsättningar skulle ges så att en god effektivitet i arbetet kunde upprätthållas inom TULL-KUST. Utifrån detta utmynnade arbetet således i en helt ny organisationsmodell där en liten förbundsstyrelse om fem ledamöter hanterar förbundet övergripande frågor. Kopplat till detta skapades två verksamhetsråd, tull- respektive kustrådet där de rena yrkesfrågorna behandlas.

På detta sätt skapas dels en effektivare och mer lättarbetad organisation.

Kostnadseffektiviteten uppstår i det att förbundsstyrelsen endast har fem ledamöter och endast fem ordinarie sammanträden per år.

Råden träffas fyra gånger per år.

Tillsammans utgör förbundsstyrelsen och de bägge rådens ledamöter förbundsrådet som sammanträder en gång om året.

Denna organisationsmodell har nu verkat sedan den infördes fullt ut i samband med kongressen 1999.

Vid en summering av den tid som förflutit kan konstateras att arbetssättet utvecklats i den riktning som FRUT angav innebärande att förmågan att sammanträda med hjälp av modern teknik såsom telefonkonferenser, dataöverföring etc. utvecklats.

TULL-KUST har konsekvent arbetat med telefonkonferenser som ett komplement till de fysiska sammanträden som hålls under året.

Avdelningsstruktur

I dagsläget har TULL-KUST 14 avdelningar varav nio tullavdelningar och fem kustavdelningar.

1998 var motsvarande siffra 26 varav 17 tull- och 8 kustavdelningar.

I takt med minskat medlemsantal har antalet avdelningar successivt minskat och avdelningar har slagits samman.

TCO och OFR

Vid tiden för genomförandet av FRUT gjordes en analys av läget beträffande medlemskap i TCO. Där konstaterades att TCOs roll är att bedriva opinionsbildning. TCO tog vid flera tillfällen TULL-KUSTs remissvar som sitt eget. FRUT konstaterade att det är av stor vikt att TULL-KUST kan påverka i frågor som berör TULL-KUSTs medlemmar.

Bedömningen som gjordes var att TCO är den huvudorganisation som bäst tillvaratar förbundets intressen.

1996 var förhandlingskartellen på det offentliga området TCO-OF, föregångaren till dagens OFR.

FRUT-gruppens analyser av centralorganisation samt förhandlingskartell hängde samman med att direktiven till utredningen angav att gruppen oavsett om förslag lämnades om sammanslagning med annat förbund skulle ange förslag på lämpliga samarbets – eller fusionspartner. Detta föranledde således en noggrann bedömning av utvecklingen i TCO-OF som bildades 1991 efter en sammanslagning av förhandlingskartellerna inom TCO, KTK på den kommunala sidan och TCO-S på den statliga. Beslutsbefogenheterna flyttades från TCO till TCO-OFs stämma vilket öppnade upp för möjligheten att omforma organisationen till en gränsöverskridande organisation av uppdragskaraktär. Fram t om 2000 tillhörde förbundet förbundsområde S och övergick därefter till förbundsområde P.

Påverkansfaktorer

Riksdag och EU

Inom ramen för FRUT-utredningens arbete 1996 genomfördes en enkät riktad till ett slumpvis utvalda medlemmar motsvarande ca 10 % av medlemskåren. En tydlig uppfattning hos medlemmarna framkom angående förbundets påverkansarbete och opinionsbildande verksamhet som ansågs vara mycket viktig. Tidpunkten för medlemsundersökningen påverkade möjligen utfallet då det inför den svenska omröstningen om medlemskap i EU bedrevs en intensiv opinionsbildning från förbundets sida innebärande ett stort antal kontakter med föreningar, tidningar, politiker såväl centralt som lokalt samt allmänhet.

Detta påvisade tydligt effekten av etablerade kontakter med riksdagen, företrädesvis inom de utskott som behandlar tull- respektive kustbevakningsfrågor (skatte- och försvarsutskottet.) Det omfattande arbete som lades ned på detta 1995 gav resultatet att förslagen till minskning

inom tullverksamheten blev mindre än vad som först föreslagits.

Förbundet har därefter fortsatt att utveckla och etablera kontakter med företrädare från de olika riksdagspartierna samt även på departementsnivå, (finans- och försvarsdepartementet.

Inte minst tydligt är detta inom tullverksamheten som även efter 1995 varit föremål för ytterligare nerdragningar. 2008 lade en intern arbetsgrupp inom tullverket ett förslag till omfattande nerdragningar inom tullen. Förslaget ledde till en rad aktiviteter såväl centralt som lokalt vilket ledde till att tulleledningen återtog sitt förslag.

Även inom kustbevakningen har kontakter med politiker och departement varit påtagligt.

Internationellt

TULL-KUST är representerade i NTO (Nordiska Tulltjänstemäns Organisation) tillsammans med förbunden från de övriga nordiska länderna. Samarbetet och deltagandet inom NTO har efter EU-inträdet 1995 ökat och fyller i dag en viktig funktion när det gäller bevakningen av utvecklingen inom EU. Främst har samarbetet med Dansk Told o Skatteforbund samt Norsk Tollerforbund fördjupats vilket är av stor vikt i ett Europaperspektiv. TULL-KUST är liksom övriga nordiska fackförbund medlem i det europeiska tullfacket (UFE) där det fördjupade samarbetet inom NTO förbättrar möjligheterna till att gemensamt driva frågor.

Slutsatser

Gruppens direktiv angav att arbetet skulle fokusera på att se över verksamhet och organisation kopplat till medlemsantal och intäkter.

Utifrån den översikt som gruppen översiktligt gjort mot bakgrund av den omfattande utredning som genomfördes av FRUT-utredningen inför 1997 års extra kongress har gruppen kommit fram till följande slutsatser.

Verksamhet och organisation

- vid extrakongressen 1997 genomfördes en omfattande justering av TULL-KUSTs centrala organisation och antalet ledamöter i förbundsstyrelsen minskades till fem.

Samtidigt inrättades två verksamhetsråd ett tull- och ett kustråd. Den bärande tanken med den organisatoriska lösningen var att övergå till en slimmad organisation där de förtroendevalda i större utsträckning stöttar kansliet. Yrkesfrågorna hanteras i de bägge råden.

Då 13 år nu passerat sedan införande av befintlig organisation kan slutsatsen dras att den fungerar väl.

Målsättningen vid genomförandet av FRUT-utredningen var att utan att åsidosätta demokratin hitta en organisatorisk lösning som är effektiv såväl ur ett verksamhetsmässigt som i ett ekonomiskt perspektiv.

Framtidsutredningen konstaterar att den målsättningen infriats och att organisationen fungerar väl.

Medlemsutveckling och förbundets ekonomiska ställning

Medlemsnivån bedöms kunna ligga på nuvarande nivå förutsatt att inga drastiska nedskärningar görs i myndigheterna under de närmaste åren. Inträden i förbundet balanseras mot de medlemmar som med anledning av pension övergår till passiva medlemmar.

Att i ett längre perspektiv prognostisera medlemsutvecklingen är mot bakgrund av de faktorer som nämns ovan inte möjligt varför det finns anledning att under kongressperioden stämma

av utvecklingen.

Ekonomi anses vara god. I och med att förbundet från januari 2011 sagt upp förbundets sjukförsäkring görs en besparing om ca 700 000 kr årligen. De omfattande renoveringar av fastigheten som genomförts under senare år är nu i princip färdig varför underhålls- och reparationskostnaderna kan hållas nere.